

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก จำนวน 484 คน จาก 484 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ปีการศึกษา 2552 จำนวน 214 คน จาก 214 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น คิดเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ซึ่งมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

- 2.1 สัมภาษณ์ข้อมูลจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

- 2.2 นำประชากรมากำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบกับตารางกำหนดสัดส่วนของ Krejcie และ Morgan ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

- 2.3 แบ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดพิษณุโลกเป็น 3 เขต คือ เขต 1 เขต 2 และ เขต 3

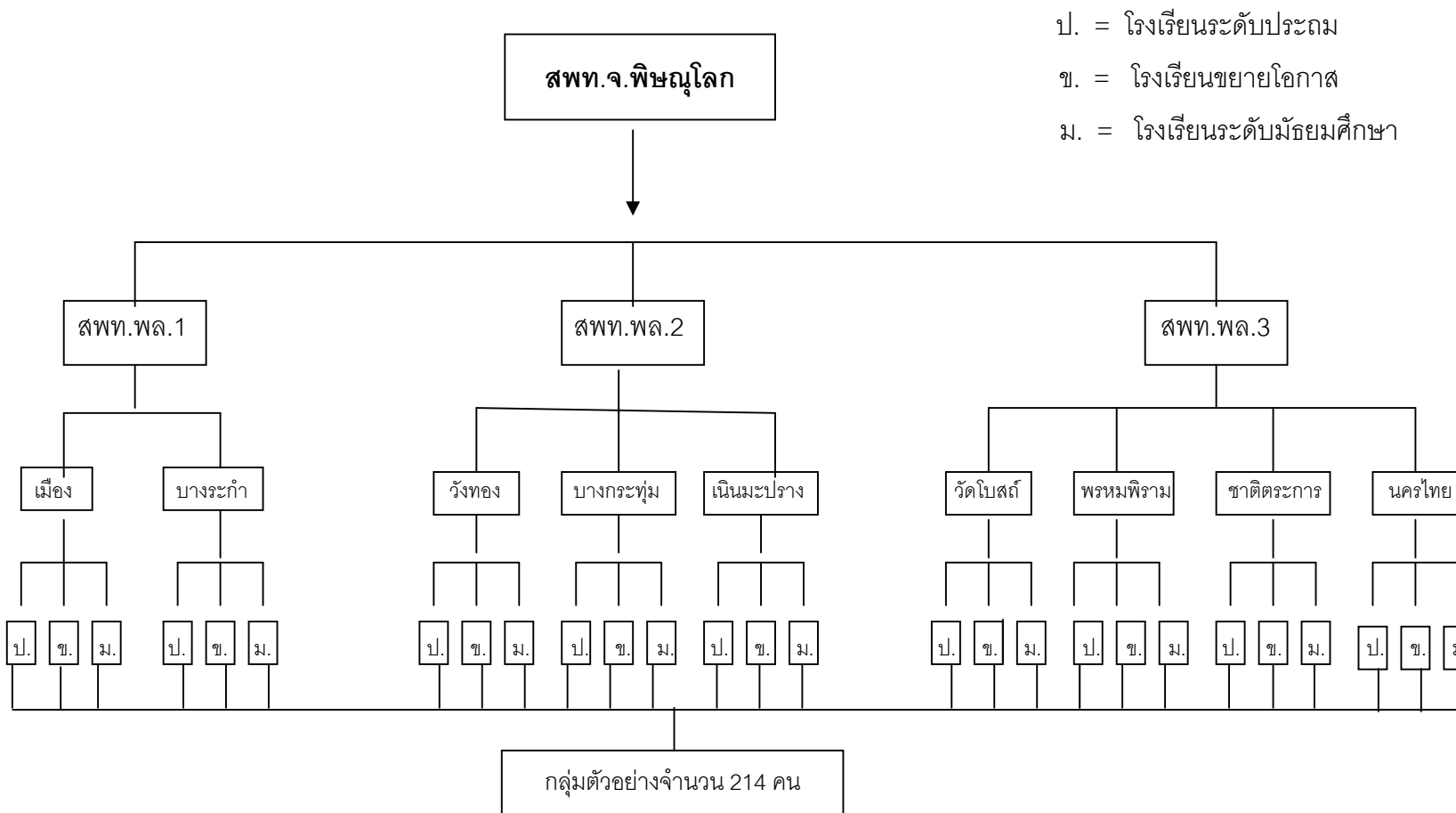
- 2.4 แต่ละเขตพื้นที่แบ่งเป็นอำเภอ

- 2.5 แต่ละอำเภอแบ่งกลุ่มสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

- 2.6 แต่ละโรงเรียนเลือกผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนการหาประชากรและกลุ่มตัวอย่างแสดงเป็นแผนภูมิและตาราง ดังนี้

แผนภูมิ1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับโรงเรียน

ระดับโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง		หมายเหตุ
	โรงเรียน	คน	โรงเรียน	คน	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	277	277	122	122	
โรงเรียนขยายโอกาส	167	167	74	74	
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	40	40	18	18	
รวม	484	484	214	214	

ตาราง 2 แสดงการกระจายของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนละ 1 คนแยกเป็นรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	ระดับประถมศึกษา		โรงเรียนขยายโอกาส		ระดับมัธยมศึกษา	
		จำนวนโรงเรียน	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนโรงเรียน	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนโรงเรียน	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง
		จำนวนโรงเรียน	คน	จำนวนโรงเรียน	คน	จำนวนโรงเรียน	คน
1	เมือง	42	19	18	8	11	5
2	บางระกำ	55	24	22	10	2	1
3	วังทอง	38	17	33	15	8	4
4	บางกระทุ่ม	30	13	5	2	2	1
5	เนินมะปราง	13	6	18	9	3	1
6	วัดโบสถ์	17	7	17	6	2	1
7	พรหมพิราม	28	12	22	10	3	1
8	ชาติตระการ	16	7	17	7	2	1
9	นครไทย	38	17	15	7	7	3
	รวม	277	122	167	74	40	18

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละระดับ เป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิด ความเชื่อ ค่านิยม เกี่ยวกับความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดการจัดการความขัดแย้ง 2 แบบ คือ แบบเก่า และ แบบใหม่ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อมีข้อย่อยชนิด 2 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดการจัดการความขัดแย้ง 5 แบบ คือ การเอาชนะ การร่วมมือ การประนีประนอม การหลีกเลี่ยง และการยอมให้ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อมีข้อย่อยชนิด 2 ตัวเลือก

วิธีการดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดทฤษฎีตัวแปร และนิยาม

ศัพท์เฉพาะ

2. สร้างแบบสอบถามและนำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาหาความตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจน เหมาะสมของภาษา จำนวน 5 คน คือ

- 3.1. ดร.บุญรักษ์ ยอดเพชร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

เขต 3

- 3.2. ดร.ถาวร พงษ์พานิช ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พิบูลสงคราม

- 3.3. ผศ.บุษบา หินธารี ผศ.ระดับ 8 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พิบูลสงคราม

- 3.4. ดร.อารีย์ โพธิ์บางหวาย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร

3.5. นายไพรัตน์ กลิ่นทับ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหนองตูมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1

4. นำผลการประเมินแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC)

คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามโดยใช้สูตร ค่า ดังสูตร (รัตนะ บัวสนธิ, 2538. หน้า 53)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อค่า	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญผู้เชี่ยวชาญ

5. ผลการคำนวณหาค่า IOC จะมีค่าเท่ากับ + 0.60 หรือมากกว่า จึงถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2527, หน้า 68-70) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง (0.60-1.00) ถือว่าแบบสอบถามใช้ได้ทุกข้อ

6. นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงแล้ว ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

8. นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99-101) ได้ค่าความเที่ยง 0.94

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 2, 3 และขอความร่วมมือผู้บริหาร

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1,2, 3 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประสานวัน / เวลาที่มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1,2 ,3

3. แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ในวันที่มีการประชุมผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1,2 ,3. ในช่วงเดือนมกราคม 2553 พร้อมรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ในกรณีที่เก็บแบบสอบถามในที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1,2 ,3 ไม่ครบ จะดำเนินการเพิ่มเติมโดยนำแบบสอบถามไปสอบถามด้วยตนเองต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความเรียบร้อย และความครบถ้วนของการกรอกข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

2. แบบสอบถามความคิด ความเชื่อ และค่านิยมเกี่ยวกับความขัดแย้งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ สัดส่วนและร้อยละ จัดลำดับโดยนำผลการเลือกตอบแต่ละข้อในแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคนมาแจกแจง และจัดกลุ่ม และแปลความหมาย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 1 ในข้อ 1 - 30

แสดงว่าผู้ตอบมีความคิด ความเชื่อ และค่านิยมแบบใหม่

กลุ่มที่ 2 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 2 ในข้อ 1 - 30

แสดงว่าผู้ตอบมีความคิด ความเชื่อ และค่านิยมแบบเก่า

3. แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ จัดลำดับโดยนำผลการเลือกตอบแต่ละข้อในแบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคนมาแจกแจง และจัดกลุ่มตามแบบของ Thomas and Kilmann (อ้างอิงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2534, หน้า 107-111)

เกณฑ์ในการแปลความหมายมีดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 1 ในข้อ 3,13,18,19,28,28

และตัวเลือก 2 ในข้อ 6,8,10,11,12,23

แสดงว่าผู้ตอบมีวัฒนธรรมในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการเอาชนะ

กลุ่มที่ 2 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 1 ในข้อ 5,11,15,20,21,24
และตัวเลือก 2 ในข้อ 2,16,18,26,28,29

แสดงว่าผู้ตอบมีวัฒนธรรมในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการร่วมมือ

กลุ่มที่ 3 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 1 ในข้อ 2, 4, 8,10,16,22
และตัวเลือก 2 ในข้อ 7,9,15,17,19,30

แสดงว่าผู้ตอบมีวัฒนธรรมในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการประนีประนอม

กลุ่มที่ 4 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 1 ในข้อ 1, 6, 7, 9, 27,30
และตัวเลือก 2 ในข้อ 5,13,14,21,22,24

แสดงว่าผู้ตอบมีวัฒนธรรมในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการหลีกเลี่ยง

กลุ่มที่ 5 ผู้เลือกตอบตัวเลือก 1 ในข้อ 12,14,17,23,26,29
และตัวเลือก 2 ในข้อ 1,3,4,20,25,27

แสดงว่าผู้ตอบมีวัฒนธรรมในการจัดการความขัดแย้งด้วยวิธีการยอมให้

การแปลความหมายของแบบทดสอบนั้น สามารถทำได้โดยการพิจารณาจากผลสรุปการตอบแบบสอบถามว่า วัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้งแต่ละแบบตอบกี่ข้อ วัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้งแบบใดที่ตอบมากที่สุดแสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมักใช้วัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้งแบบนั้น เมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง ตัวอย่างเช่น ผู้ตอบแบบสอบถามมีคะแนนสูงสุดในแบบวิธีการประนีประนอม แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมักใช้วัฒนธรรมการจัดการแบบประนีประนอม เมื่อเผชิญกับความขัดแย้ง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้สำหรับหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC : Index of Item Objective Concurrence)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : s)

- 2.4 การทดสอบค่า t-test
- 2.5 การทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)
- 2.6 การทดสอบรายคู่แบบเซฟเฟ (Scheffe's Method)
- 2.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงกลุ่ม (Chi-Square)
- 3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ
  - 3.1 สูตร K R - 21 ของคูเตอร์ - ริชาร์ดสัน (พิชิต ฤทธิ์จรรยา, 2547, หน้า 247)
  - 3.2 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้เทคนิค IOC ≥ 0.5 ดังสูตร (รัตนะ บัวสนธ์ , 2538, หน้า 53)